



**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS**

L Ē M U M S

Rīgā 2019.gada 30.septembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese Ieva Dambe,
tiesnese Ilze Freimane,
tiesnesis Agris Dreimanis

rakstveida procesā izskatīja /pers.A/ lūgumu par Ministru kabineta 2019.gada 29.augusta rīkojuma Nr.419 “Par Latvijas Universitātes rektoru” darbības apturēšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2019.gada 24.maijā notika Latvijas Universitātes Satversmes sapulces (turpmāk – Satversmes sapulce) sēde, kuras ietvaros notika arī Latvijas Universitātes rektora vēlēšanas. Vēlēšanās Satversmes sapulces dalībnieki varēja vēlēties par diviem rektora amata kandidātiem – pieteicēju /pers.A/ un /pers.B/. Rektora vēlēšanās no 286 biļeteniem par nederīgiem tika atzīti divi, par pieteicēju balsoja 141 Satversmes sapulces dalībnieks, pret – 143, par /pers.B/ balsoja 128 Satversmes sapulces dalībnieki, pret – 156. Saskaņā ar Satversmes sapulces Balsu skaitīšanas komisijas 2019.gada 24.maija protokolā Nr.2/2019 norādīto par rektoru nav ievēlēts neviens no kandidātiem.

2019.gada 6.jūnijā notika Satversmes sapulces ārkārtas sēde, kuras ietvaros notika rektora vēlēšanu otrā kārtā. Šajā Satversmes sapulces sēdē tās dalībnieki balsoja par vienu rektora amata kandidātu – pieteicēju. No 244 Satversmes sapulces dalībniekiem, kuri piedalījās balsojumā, par pieteicēja ievēlēšanu rektora amatā balsoja 132 Satversmes sapulces

dalībnieki, pret – 112, bet deviņi biļeteni tika atzīti par nederīgiem. Saskaņā ar Satversmes sapulces Balsu skaitīšanas komisijas 2019.gada 6.jūnija protokolā Nr.7/2019 norādīto par rektoru ievēlēts pieteicējs. Attiecīgi ar Satversmes sapulces 2019.gada 6.jūnija lēmumu Nr.3 apstiprināta pieteicēja ievēlēšana rektora amatā.

Latvijas Universitāte ar 2019.gada 12.jūnija vēstuli Nr.LU-7-41/1058 informēja Izglītības un zinātnes ministriju par notikušajām vēlēšanām un lūdza virzīt ievēlēto rektoru – pieteicēju – apstiprināšanai Ministru kabinetā.

[2] Ministru kabinets, uzskatīdams, ka pieteicējs rektora amatā ir ievēlēts, pārkāpjot Augstskolu likuma un Latvijas Universitātes Satversmes noteikumus, ar 2019.gada 29.augusta rīkojumu Nr.419 “Par Latvijas Universitātes rektoru” (turpmāk – pārsūdzētais rīkojums) pieteicēju neapstiprināja rektora amatā. Pārsūdzētais rīkojums pieņemts, pamatojoties uz Augstskolu likuma 13.panta pirmās daļas 2.punktu, 14.panta otro daļu, 15.panta sesto daļu, 17.panta piekto daļu, 26.panta pirmās daļas 3.punktu un 50.panta pirmās daļas 7.punktu, kā arī Latvijas Universitātes Satversmes 4.1., 5.3., 5.4. un 5.5.apakšpunktu.

Pārsūdzētais rīkojums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Latvijas Universitāte neesot atbilstīgi reglamentējusi tiesiskās procedūras, tostarp Mandātu komisijas tiesības izskatīt ar mandātu piešķiršanu saistītos jautājumus, tādējādi nav tiesiski piešķīrusi mandātus 13 Satversmes sapulces dalībniekiem.

2019.gada 24.maija un 2019.gada 6.jūnija Satversmes sapulces sēdēs esot piedalījušās 13 personas, kurām Satversmes sapulces dalībnieka mandāts esot bijis izsniegts prettiesiski, jo atbilstoši Satversmes sapulces nolikuma (apstiprināts ar Satversmes sapulces 2001.gada 10.maija lēmumu Nr.10) 4.punktam tikai divos gadījumos Satversmes sapulces dalībnieka mandāts var tikt izsniegts citai personai, kura saskaņā ar vēlēšanu protokolu attiecīgajā personāla grupā ieguvusi visvairāk balsu aiz ievēlētās personas – ja ievēlētais Satversmes sapulces dalībnieks izbeidz darba (studiju) attiecības ar Latvijas Universitāti vai arī pāriet citā personāla kategorijā. Nododot Satversmes sapulces dalībnieka mandātu arī citos gadījumos, kad ievēlētie dalībnieki no mandātiem ir atteikušies, pamatojoties uz citiem apsvērumiem, esot pieļauts Latvijas Universitātes Satversmes 5.4. un 5.5.apakšpunkta, kā arī Augstskolu likuma 13.panta otrās daļas pārkāpums.

[2.2] Mandātu piešķiršana diviem Satversmes sapulces akadēmiskā personāla grupas dalībnieku rezervistiem no Medicīnas fakultātes un Ķīmijas fakultātes esot bijusi nepamatota arī tādēļ, ka atbilstoši Medicīnas fakultātes Satversmes sapulces dalībnieku vēlēšanu 2018.gada 22.maija protokolā un Ķīmijas fakultātes Satversmes sapulces dalībnieku vēlēšanu 2018.gada 21.marta protokolā norādītajam vairākām personām ir iegūts vienāds balsu skaits aiz ievēlētajām personām un nav noteikts, pēc kādiem kritērijiem vienam rezervistam ir dota priekšroka attiecībā pret otru.

[2.3] Atbilstoši Latvijas Universitātes Satversmes 5.4.apakšpunktā noteiktajam 75 studējošo pārstāvjus ievēlē Studentu padome, nevis fakultāšu studentu pašpārvaldes. Tādējādi Studentu padomes 2019.gada 27.marta protokola Nr.1.3/KS-7 5.punktā ietvertais Satversmes sapulces delegātu skaita aprēķināšanas modelis neesot uzskatāms par tiesisku

pamatojumu fakultāšu studējošo pašpārvalžu pārstāvju un rezervistu deleģēšanai Satversmes sapulcē.

Pretēji Latvijas Universitātes Satversmes 5.4.apakšpunktā noteiktajam Studentu padome neesot balsojusi par Studentu padomes 2019.gada 22.maija vēstulē Nr.1.9/IK-26 "Par deleģātiem LU Satversmes sapulcē" ietvertajiem astoņiem studentu pārstāvju delegātu rezervistiem.

Turklāt, aizvietojo studentu pārstāvju delegātus ar rezervistiem, divos gadījumos neesot ievērots Studentu padomes protokolā apstiprinātais Satversmes sapulces delegātu modelis, jo vienā gadījumā Medicīnas fakultātes studējošo pašpārvaldes deleģēto pārstāvi ir aizvietojis Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes studējošo pašpārvaldes deleģētais pārstāvis, bet otrā gadījumā Sociālo zinātņu fakultātes studējošo pašpārvaldes deleģēto pārstāvi ir aizvietojis Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultātes studējošo pašpārvaldes deleģētais pārstāvis.

[2.4] Satversmes sapulce esot pārkāpusi Augstskolu likuma 13.panta pirmās daļas 2.punktu, 26.panta pirmās daļas 3.punktu, 50.panta pirmās daļas 7.punktu, kā arī Latvijas Universitātes Satversmes 4.28. un 5.4.apakšpunktu, nenodrošinot visu Latvijas Universitātē studējošo dalību vēlēšanās, jo Satversmes sapulces 75 studējošo pārstāvju vidū nav pārstāvētas Latvijas Universitātes aģentūras – "Latvijas Universitātes Rīgas Medicīnas koledža" un "Latvijas Universitātes P.Stradiņa medicīnas koledža", lai gan koledžas ir Latvijas Universitātes iestādes un Satversmes sapulcē pieņemtie lēmumi ir attiecināmi arī uz koledžas studējošajiem.

[2.5] Satversmes sapulce neesot apstiprinājusi 2019.gada 24.maijā notikušo rektora vēlēšanu rezultātus, jo Satversmes sapulce atbilstoši Balsošanas procedūras vēlēšanām Latvijas Universitātes rektora amatā (apstiprināta Senāta 2000.gada 27.marta sēdē ar lēmumu Nr.187) 13. un 14.punktam ar atsevišķu balsojumu nav apstiprinājusi Balsu skaitīšanas komisijas protokolu par vēlēšanu rezultātiem. Satversmes sapulcei, neapstiprinot šos vēlēšanu rezultātus, neesot bijis tiesisks pamats organizēt rektora vēlēšanu otro kārtu un virzīt ievēlēšanai rektora amatā tikai vienu rektora amata pretendentu – pieteicēju.

[2.6] Satversmes sapulces 2019.gada 6.jūnija sēde nevarot tikt uzskatīta par notikušu, jo rektoram nebija tiesību sasaukt Satversmes sapulces ārkārtas sēdi. Tādējādi esot pieļauts Latvijas Universitātes Satversmes 5.5.apakšpunktā ietvertās tiesību normas pārkāpums.

[2.7] Sasaucot Satversmes sapulces 2019.gada 6.jūnija sēdi, neesot ievērots arī starp Satversmes sapulces sasaukšanu un norisi (sēdes dienu) noteiktais vismaz divu nedēļu termiņš. Tādējādi esot konstatējams Satversmes sapulces nolikuma 6. un 7. punktā ietvertu normu pārkāpums.

[2.8] Satversmes sapulces dalībnieku skaitu un balsu sadalījumu, ievēlot pieteicēju rektora amatā, varēja ietekmēt arī fakts, ka Satversmes sapulces dalībniekiem nosūtītajā rektora rīkojumā un Satversmes sapulces ārkārtas sēdes darba kārtībā nebija iekļauts jautājums par rektora vēlēšanām.

[2.9] Konstatētie pārkāpumi esot būtiski, jo tie ir ietekmējuši rektora vēlēšanu gaitu un varēja ietekmēt vēlēšanu rezultātus. Izvērtējot konkrētā administratīvā akta lietderību, esot secināms, ka konkrēta satura administratīvais akts ir nepieciešams leģitīma mērķa

sasniegšanai un, ņemot vērā iepriekš minētos būtiskos pārkāpumus, nevarot tikt pieņemts cits lēmums, kas mazāk ierobežotu pieteicēja tiesības.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam rīkojumam, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu un lūgumu par pārsūdzētā lēmuma darbības apturēšanu un pagaidu noregulējuma noteikšanu, paredzot, ka līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim Latvijas Universitātei nav tiesību rīkot atkārtotas rektora vēlēšanas un ka rektora pienākumus pilda pieteicējs.

Ņemot vērā, ka pieteicējs ar lūgumu par pārsūdzētā rīkojuma darbības apturēšanu un lūgumu par pagaidu noregulējumu faktiski vēlas saglabāt tādu tiesisko stāvokli, kāds tas bija pirms pārsūdzētā rīkojuma pieņemšanas, un to, ka šādu stāvokli nodrošinātu arī tikai pārsūdzētā rīkojuma darbības apturēšana, izskatīšanai tiesā tika pieņemts tieši pieteicēja lūgums par pārsūdzētā rīkojuma darbības apturēšanu.

Pieteikums un lūgums, kā arī to papildinājumi ir pamatoti ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Augstskolu likuma 17.panta piektā daļa ierobežojot Ministru kabineta rīcības brīvību rektora vēlēšanu apstiprināšanai līdz formālai atbilstības pārbaudei. Proti, Ministru kabineta rīcības brīvība aprobežojoties tikai ar rektora kandidāta atbilstības novērtējumu Augstskolas likumā un augstskolas satversmē noteiktajiem kritērijiem, kā arī kandidāta izvirzīšanas un vēlēšanu norises atbilstības novērtējumam atbilstoši tām tiesību normām, kas ir ietvertas konkrēti divos normatīvajos aktos – Augstskolu likumā un augstskolas satversmē. Tādējādi Ministru kabineta rīcības pamatošana ar iekšējiem normatīvajiem aktiem, izņemot Latvijas Universitātes Satversmi, pārkāpjot Ministru kabinetam noteiktās pilnvaras un neatbilstot likuma atrunas principam, kā arī patvaļas aizlieguma principam.

[3.2] Nepamatots esot pārsūdzētajā rīkojumā ietvertais arguments par 13 Satversmes sapulces dalībnieku mandātu piešķiršanas prettiesiskumu. Ministru kabineta argumenti esot pretrunā gan Satversmes sapulces dalībnieku tiesībām nolikt mandātus, gan Latvijas Universitātes Satversmes 5.4.apakšpunktam, kurš nosaka, ka Satversmes sapulcē ir 300 dalībnieku.

[3.3] Konkrētu studējošo vai konkrētu struktūrvienību studējošo ievēlēšana vai neievēlēšana neesot Augstskolu likuma vai Latvijas Universitātes Satversmes regulējuma priekšmets, bet gan Studentu padomes brīvas gribas iekšējs jautājums. Tādējādi nepamatots esot pārsūdzētajā rīkojumā ietvertais arguments par Latvijas Universitātes koledžas studējošajiem liegtajām tiesībām līdzdarboties Latvijas Universitātes pašpārvaldes institūcijās.

[3.4] Nepareizs esot Ministru kabineta secinājums par to, ka rektors nedrīkst sasaukt Satversmes sapulci, jo šādas rektora tiesības esot tieši noteiktas Augstskolu likuma 13.panta sestajā daļā. Ministru kabinets esot nepareizi secinājis, ka minētā likuma norma nav piemērojama, jo kļūdaini atzinis, ka Latvijas Universitātes Satversmes normas un Augstskolu likuma normas ir vienāda juridiskā spēka normas. Latvijas Universitātes Satversme atšķirībā no Augstskolu likuma ir iekšējs normatīvais akts un līdz ar to attiecīgo normu kolīziju gadījumā esot piemērojamas tieši likuma kā ārējā normatīvā tiesību akta normas.

[3.5] Rektora, Senāta un Akadēmiskās šķīrējtiesas vēlēšanas notika vienas Satversmes sapulces sēdes ietvaros. No vienādos tiesiskajos un faktiskajos apstākļos notikušajām vēlēšanām par nelegitīmām uzskatot tikai rektora vēlēšanas, ir radīta nevienlīdzīga un diskriminējoša tiesiskā situācija. Par nevienlīdzīgu un diskriminējošu tiesisko situāciju padarot arī apstākļi, ka pieteicējam, kurš neesot bijis atbildīgs par Satversmes sapulces norises tiesiskumu, saskaņā ar tiesību normu esot liegts piedalīties atkārtotās rektora vēlēšanās.

[3.6] Pieteicējs norādījis, ka lēmums par rektora apstiprināšanu nav pamatojams ar politiskiem apsvērumiem, bet tikai ar tiesiskiem apsvērumiem. Saistībā ar minēto pieteicējs ir vērsis uzmanību uz publiskajā telpā izteiktajiem apsvērumiem rektora vēlēšanu kontekstā, kas būtu vērtējami kā politiska rakstura.

[3.7] Papildus minētajam pieteicējs ir norādījis uz tā ieskatā pieļautiem procesuāliem pārkāpumiem. Turklāt pirmšķietamā prettiesiskuma vērtējumam pieteicējs lūdzis vērtēt arī iesniegtajos *PricewaterhouseCoopers Legal* un *TGS Baltics* atzinumos ietvertos argumentus.

[3.8] Lūgumu par administratīvā akta darbības apturēšanu pieteicējs ir pamatojis ar Augstskolu likuma 17.panta piektajā daļā noteikto, ka Ministru kabineta neapstiprinātais rektora amata kandidāts atkārtotajās rektora vēlēšanās piedalīties nedrīkst, bet atkārtotajās rektora vēlēšanās varot tikt ievēlēts jauns rektors, kuram atbilstoši tiesiskās paļāvības principam būšot tiesības turpināt pildīt rektora pienākumus neatkarīgi no konkrētās tiesvedības iznākuma, proti, arī tad, ja pārsūdzētais rīkojums tiks atcelts. Tādējādi labvēlīga sprieduma izpilde bez pagaidu noregulējuma nebūšot iespējama.

[4] Ministru kabinets rakstveida paskaidrojumā tiesai pieteikumu un lūgumu par pagaidu aizsardzību neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā rīkojumā minētajiem argumentiem.

Ministru kabinets papildus norāda turpmāko.

[4.1] Neesot konstatējams neviens no Administratīvā procesa likuma 185.¹panta otrajā daļā minētajiem priekšnoteikumiem administratīvā akta darbības apturēšanai.

Pārsūdzētais rīkojums esot tiesisks, turklāt pats pieteicējs arī esot atzinis pārkāpumus un neatbilstības rektora vēlēšanu procesā.

Neesot konstatējams, ka pārsūdzētā rīkojuma darbība varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus. Neesot nekāda tiesiska pamata uzskatīt, ka pieteicējam labvēlīga tiesas sprieduma gadījumā būs neiespējama šā sprieduma izpilde. Ja ar tiesas spriedumu tiktu uzdots apstiprināt pieteicēju rektora amatā, Ministru kabinetam vienlaikus būtu jālemj par lēmuma, ar kuru amatā būtu apstiprināts jaunievēlētais rektors, atcelšanu.

Savukārt pārsūdzētā rīkojuma darbības apturēšana būtiski aizskars Latvijas Universitātes un sabiedrības intereses. Šajās interesēs esot pārtraukt nenoteiktību un nodrošināt Latvijas Universitātes darbības stabilitāti un paredzamību pēc iespējas īsākā termiņā. Līdz ar to sabiedrības intereses esot būtiskas un prevalē pār indivīda interesēm.

[4.2] Pieteicējs ir nepamatoti atsaucies uz dažādu partiju un Ministru kabineta locekļu politiskiem vai publiskiem paziņojumiem, jo tie nav bijuši pārsūdzētā rīkojuma pamatā. Pārsūdzētais rīkojums neesot politiski motivēts.

[4.3] Nepamatoti esot arī pieteicēja iebildumi par nevienlīdzīgu un diskriminējošu tiesisko situāciju, jo neesot bijuši gadījumi, kad līdzīgā faktiskā un tiesiskā situācijā Ministru kabinets būtu rīkojies atšķirīgi.

[4.4] Apšaubāma esot arī *PricewaterhouseCoopers Legal* un *TGS Baltic* atzinumu pamatotība un objektivitāte, jo tie neesot veikti attiecībā uz pārsūdzētā rīkojuma likumības izvērtējumu, bet gan sniegti Latvijas Universitātes uzdevumā. Turklāt tajos neesot sniegta visaptveroša lietas analīze un tajos esot konstatējamas iekšējas un savstarpējas pretrunas.

[5] Latvijas Universitāte rakstveida paskaidrojumā tiesai norādījusi, ka nepiekrīt tiesas viedoklim par tās pieaicināšanu izskatāmajā lietā atbildētājas pusē, jo pieteicējs rīcību (rīkojuma atcelšanu) prasa no Ministru kabineta, nevis Latvijas Universitātes.

Vienlaikus Latvijas Universitāte ir sniegusi paskaidrojumus par turpmāk norādītajiem tās ieskatā būtiskākajiem pārsūdzētajā rīkojumā un pieteikumā norādītajiem apsvērumiem.

[5.1] 2019.gada 24.maija rektora vēlēšanās neviens no kandidātiem neieguva Satversmes sapulces nolikuma 11.punktā noteikto balsu vairākumu, jo vairākums balsoja “pret” abiem kandidātiem. Lai ievēlētu rektoru saskaņā ar Balsošanas procedūru vēlēšanām Latvijas Universitātes rektora amatā 10.punktā, 2019.gada 6.jūnijā notika rektora vēlēšanu otrā kārtā, kurā par rektoru tika ievēlēts pieteicējs.

[5.2] Satversmes sapulces 2019.gada 24.maija sēdē pieņemtais lēmums par 13 Satversmes sapulces dalībnieku mandātu apstiprināšanu mandātus zaudējušā personāla vietā ir bijis pamatos, jo Satversmes sapulces dalībniekiem ir tiesības nolikt mandātu un saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 17.panta otro daļu Satversmes sapulcei atbilstoši analogijai bija pamats piemērot Satversmes sapulces nolikuma 4.punktā ietvertās tiesiskās sekas.

[5.3] Lietā iesniegtie zvērinātu advokātu biroju atzinumi vērtējami kritiski, jo Latvijas Universitātes rīcībā neesot informācijas par to, vai zvērinātu advokātu birojiem pirms atzinumu sniegšanas ir sniegta pilnīga informācija par apstākļiem rektora vēlēšanu procesā.

[6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 185.¹panta pirmo daļu tiesa lūgumu par administratīvā akta darbības apturēšanu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, izvērtējot administratīvā procesa dalībnieku rakstveida paskaidrojumus un lietā esošos materiālus, secina, ka pieteicēja lūgums par pārsūdzētā rīkojuma darbības apturēšanu ir apmierināms.

[8] Administratīvā procesa likuma 185.panta pirmā daļa paredz vispārēju principu, ka pieteikuma iesniegšana tiesā aptur administratīvā akta darbību no pieteikuma saņemšanas dienas tiesā. Vienlaikus šā panta ceturtās daļas 6.punkts paredz, ka vispārējais princips neattiecas uz gadījumiem, kad administratīvais akts nodibina, maina vai izbeidz iestādes

amatpersonas tiesisko statusu. Šādos gadījumos saskaņā ar šā panta piekto daļu pieteicējs var lūgt tiesu, motivējot lūgumu, apturēt administratīvā akta darbību.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 185.¹panta otro daļu tiesa, izlemjot lūgumu par administratīvā akta darbības apturēšanu, ņem vērā to, vai pārsūdzētā administratīvā akta darbība varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus, un to, vai pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks.

No minētās normas izriet, ka, lemjot par administratīvā akta darbības apturēšanu kā par pagaidu aizsardzības līdzekli, ir vērtējami divi kumulatīvi kritēriji:

1) administratīvā akta pirmšķietams (*prima facie*) prettiesiskums jeb tiesā iesniegtā pieteikuma apmierināšanas iespējamība, skatot lietu pēc būtības (objektīvais kritērijs);

2) pamats uzskatīt, ka gadījumā, ja pagaidu aizsardzība netiks piemērota, procesa dalībniekam radīsies būtisks kaitējums vai zaudējumi, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai neiespējama (subjektīvais kritērijs).

[9] Vērtējot subjektīvo kritēriju, tiesa konstatē, ka pieteicējs lūgumu par pagaidu aizsardzību ir pamatojis ar norādi uz Augstskolu likuma 17.panta piekto daļu, saskaņā ar kuru rektora neapstiprināšanas gadījumā augstskola divu mēnešu laikā atkārtoti organizē rektora vēlēšanas. Pieteicējs norāda, ka atkārtotu vēlēšanu rezultātā ievēlētais rektors atbilstoši tiesiskās palāvības principam iegūto rektora amatu varētu saglabāt pat gadījumā, ja tiesvedības ietvaros tiktu atcelts pārsūdzētais rīkojums.

Atkārtotu vēlēšanu gadījumā rektora iecelšanai amatā nav noteikta atšķirīga kārtība. Arī atkārtoto rektora vēlēšanu rezultātā Ministru kabinets varētu izdot administratīvo aktu par ievēlētā rektora apstiprināšanu vai neapstiprināšanu amatā.

Saskaņā ar administratīvā procesa likuma 70.panta trešo daļu administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu. Atbilstoši minētajai tiesību normai atkārtotu rektora vēlēšanu rezultātā pieņemtais administratīvais akts par ievēlētā rektora apstiprināšanu amatā nezaudētu spēku līdz ar pārsūdzētā rīkojuma atcelšanu.

Tādējādi pārsūdzētā rīkojuma atcelšanas gadījumā rektora amatu varētu saglabāt persona, kura šo amatu būtu ieguvusi atkārtotu vēlēšanu rezultātā, radot šķēršļus pieteikuma apmierināšanas gadījumā panākt tiesiskās sekas, kuras pieteicējs vēlas sasniegt ar tiesā iesniegto pieteikumu (pieteicēja apstiprināšanu rektora amatā).

Arī Senāts atzinis, ka pārvaldes stabilitātes principa un amatā ieceltās personas tiesiskās palāvības dēļ pēc trešās personas iecelšanas amatā pieteikums par pieteicēja iecelšanu amatā nevar tikt apmierināts (sk. *Senāta 2007.gada 6.novembra lēmuma lietā Nr.SKA-524/2007 14.punktu*).

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka pastāv subjektīvais kritērijs pārsūdzētā rīkojuma darbības apturēšanai, jo tā darbības neapturēšanas gadījumā varētu nebūt vairs iespējams apstiprināt pieteicēju rektora amatā, ja pieteikums tiktu apmierināts. Proti, pieteicējam tiktu nodarīts būtisks kaitējums, kura novēršana varētu būt apgrūtināta vai neiespējama.

[10] Vērtējot objektīvo kritēriju, tiesa norāda turpmāk minēto.

Augstskolu likuma 17.panta piektajā daļā noteikts, ka augstskolas ievēlēto rektoru apstiprina Ministru kabinets pēc augstskolas dibinātāja ierosinājuma un ka Ministru kabinets var neapstiprināt rektoru amatā, ja viņš ievēlēts, pārkāpjot šā likuma un augstskolas satversmes noteikumus.

Tādējādi tiesai, izvērtējot pārsūdzētā rīkojuma tiesiskumu, ir jāpārbauda, vai pārsūdzētais rīkojums ir pamatots ar konkrētiem tiesību normu pārkāpumiem un vai šie pārkāpumi ir konstatējami tieši rektora ievēlēšanas procesā. Turklāt, ņemot vērā, ka Ministru kabinetam ir noteikta rīcības brīvība attiecībā uz administratīvā akta saturu (apstiprināt vai neapstiprināt ievēlēto rektoru) pat gadījumā, ja pārkāpumi ir konstatēti, tiesai ir jāpārbauda arī iestādes izdarītie lietderības apsvērumi konkrēta satura administratīvā akta izdošanai.

[11] Pārsūdzētajā rīkojumā Ministru kabinets ir norādījis uz vairākām nepilnībām mandātu izsniegšanā 13 Satversmes sapulces dalībnieku rezervistiem (pieciem akadēmiskā personāla pārstāvjiem un astoņiem studējošajiem), kuriem mandāti esot izsniegti neatbilstoši Satversmes sapulces nolikuma 4.punktam. Saistībā ar mandātu izsniegšanu šiem 13 rezervistiem Ministru kabinets ir norādījis arī uz citiem trūkumiem – uz astoņu studējošo neatbilstošu ievēlēšanas kārtību, uz regulējuma neesību, ja vairākiem rezervistiem ir vienāds balsu skaits aiz ievēlētā dalībnieka, uz studējošo rezervistu noteikšanu neatbilstoši pašas Studentu padomes apstiprinātajam Satversmes sapulces delegātu modelim.

Izvērtējot minētos argumentus kontekstā ar Augstskolu likuma 17.pantā ietvertajām Ministru kabineta tiesībām neapstiprināt ievēlēto rektoru tieši rektora ievēlēšanas procesā pieļautu pārkāpumu dēļ, tiesa pirmšķietami secina, ka iepriekš minētajiem Ministru kabineta argumentiem par rezervistu tiesībām saņemt Satversmes sapulces dalībnieku mandātus nav tiesiskas nozīmes šajā lietā.

Augstskolu likuma 17.panta piektā daļa paredz Ministru kabineta tiesības neapstiprināt ievēlēto rektoru, ja ir konstatējami pārkāpumi tieši rektora ievēlēšanas procesā. Tādējādi, vērtējot pārsūdzētā rīkojuma tiesiskumu, ir būtiski konstatēt, vai tajā minētie pārkāpumi ir attiecināmi uz rektora ievēlēšanas procesu vai sniedzas jau ārpus tā.

Nenoliedzami rektora ievēlēšanas process pastarpināti ir saistīts arī ar citu Latvijas Universitātes izveidoto institūciju ievēlēšanu un to darbību. Piemēram, saskaņā ar Augstskolu likuma 17.panta otro daļu rektoru ievēlē augstskolas satversmes sapulce. Savukārt Satversmes sapulces dalībniekus ievēlē Latvijas Universitātes akadēmiskais personāls, vispārējais personāls un Studentu padome (Latvijas Universitātes Satversmes 5.4.apakšpunkts). Gan akadēmiskais personāls, gan vispārējais personāls un studējošie, kuri ievēlē Satversmes sapulci, arī ir ievēlēti noteiktu procesu ietvaros. Piemēram, Studentu padomi ievēlē fakultāšu studējošo pašpārvaldes (Studentu padomes vēlēšanu nolikuma 39.punkts), bet tās savukārt ievēlē attiecīgajās fakultātēs studējošie. (Studentu padomes vēlēšanu nolikuma 16.¹punkts). Tādējādi rektora ievēlēšana pastarpināti ir saistīta, piemēram, arī ar fakultātēs studējošo pašpārvaldes ievēlēšanas procesu un pat ar jautājumu par studējošā statusa iegūšanu, noslēdzot studiju līgumu, taču šie visi jautājumi nav vērtējami, izskatot jautājumu par ievēlētā rektora apstiprināšanu amatā, jo tiešā veidā neattiecas uz rektora ievēlēšanas procesu.

Atbilstoši Augstskolu likuma 4.panta otrajai daļai augstskolas autonomija ietver tiesības brīvi izvēlēties augstskolas dibinātāju izvirzīto un šim likumam atbilstošo uzdevumu īstenošanas veidus un formas. Latvijas Universitāte, ievērojot tās autonomiju, augstskolas satversmē un citos iekšējos normatīvajos aktos ir noteikusi dažādu augstskolas vadības un pārvaldes institūciju un amatpersonu ievēlēšanas kārtību – gan attiecībā uz rektora ievēlēšanu, gan attiecībā uz Satversmes sapulces, Senāta, Akadēmiskās šķīrējtiesas, Studentu padomes, fakultātes domes un citu Latvijas Universitātes institūciju ievēlēšanu. Vienlaikus augstskolas autonomija tās institūciju ievēlēšanā nav absolūta, jo tā ir ierobežota attiecībā uz augstskolas rektora ievēlēšanu, taču arī tikai tiktāl, ciktāl Ministru kabinetam ir noteiktas tiesības veikt rektora ievēlēšanas tiesiskuma pārbaudi un secīgi lemt par autonomās institūcijas ievēlēta rektora apstiprināšanu vai neapstiprināšanu amatā.

Citu augstskolas ievēlēto amatpersonu un institūciju tiesību iegūšanai Ministru kabineta apstiprinājums nav nepieciešams un šo citu iestāžu un amatpersonu ievēlēšanas procesa tiesiskuma izvērtējums ir pilnībā atstājams pašas autonomās institūcijas ziņā. Arī Senāta judikatūrā ir atzīts, ka augstskolu autonomija prasa tās darbības un lēmumu respektēšanu no valsts pārvaldes puses, ciktāl likums tieši neparedz valsts pārvaldes iestāžu kompetenci kontrolēt augstskolas darbību un pieņemt noteiktus lēmumus (sk. *Senāta 2018.gada 22.marta sprieduma lietā Nr.SKA-234/2018 8.punktu*). Tādējādi arī Satversmes sapulces 2019.gada 24.maija sēdē pieņemtais lēmums par mandātu izsniegšanu 13 Satversmes sapulces dalībnieku rezervistiem stājās spēkā un kļuva izpildāms bez Ministru kabineta apstiprinājuma.

Turklāt Satversmes sapulces dalībnieka mandāts personām tiek piešķirts uz visu Satversmes sapulces pilnvaru termiņu un tādējādi tas dod tiesības personai piedalīties visu Satversmes sapulces lēmumu pieņemšanā, ne tikai rektora ievēlēšanā. Līdz ar to arī šis apstāklis norāda, ka Satversmes sapulces dalībnieku mandātu izsniegšana ievēlētajiem rezervistiem nav vērtējama kā daļa no rektora ievēlēšanas procesa.

Tādējādi jautājums par mandātu piešķiršanu 13 rezervistiem tika galīgi izlemts jau 2019.gada 24.maija Satversmes sapulces sēdē un tas nevar tikt pārvērtēts, lemjot par rektora apstiprināšanu Ministru kabinetā, vai šā tiesas procesa ietvaros.

[12] Neskatoties uz minēto tiesas secinājumu, ņemot vērā, ka jautājums par mandātu nomaiņu bija viens no galvenajiem Ministru kabineta argumentiem pārsūdzētajā rīkojumā, tiesa atzīst par lietderīgu papildus norādīt turpmāk minēto.

Pārsūdzētajā rīkojumā norādīts, ka Mandātu komisijai, nekonstatējot kādu no Satversmes sapulces nolikuma 4.punktā noteiktajiem gadījumiem, nebija pamata izsniegt Satversmes sapulces dalībnieka mandātus rezervistiem.

Saskaņā ar Satversmes sapulces nolikuma 4.punktu, ja ievēlētais Satversmes sapulces dalībnieks izbeidz darba (studiju) attiecības ar Latvijas Universitāti vai arī pāriet citā personāla kategorijā, tad viņa vietā pirms nākamās Satversmes sapulces sēdes Mandātu komisija izsniedz mandātu tai personai, kura saskaņā ar vēlēšanu protokolu attiecīgajā personāla grupā ieguvusi visvairāk balsu aiz ievēlētās personas.

Izvērtējot minēto tiesību normu, secināms, ka tā paredz piemērot tiesību normā minētās tiesiskās sekas tikai normā precīzi norādītajos divos gadījumos, tādējādi tiesību normas teksts tiesību normu interpretācijas ietvaros to neļauj iztulkot plašāk, attiecinot normā ietvertās tiesiskās sekas arī uz citiem faktiskajiem apstākļiem.

Nedz Satversmes sapulces nolikums, nedz citi iekšējie vai ārējie normatīvie tiesību akti neregulē iespējamo rīcību citos gadījumos, kad mandātu ieguvušais Satversmes sapulces dalībnieks no mandāta izrietošās tiesības nevar vai nevēlas izmantot. Situācijā, kad tiesību normas kādu jautājumu neregulē, ir konstatējama normatīvajos tiesību aktos esoša nepilnība, kura būtu novēršama tiesību tālākveidošanas ceļā, ja šī nepilnība būtu pretrunā normatīvā akta plānam, proti, ja būtu konstatējams likuma robs.

Augstskolu likuma 13.panta trešajā daļā ir noteikts procentuālais sadalījums starp Satversmes sapulces dalībniekiem no dažādām personāla grupām. Saskaņā ar minēto normu akadēmiskā personāla pārstāvju īpatsvars satversmes sapulcē nedrīkst būt mazāks par 60 procentiem un studējošo īpatsvars — ne mazāks par 20 procentiem. Arī Latvijas Universitātes Satversmes 5.4.apakšpunktā noteiktais Satversmes sapulces dalībnieku skaits no katras personāla grupas (200 akadēmiskā personāla pārstāvji, 25 vispārējā personāla pārstāvji un 75 studējošie) ir vērsts uz to, lai nodrošinātu noteiktu līdzsvaru starp dažādām Satversmes sapulci pārstāvošajām personāla grupām.

Ja kāds no Satversmes sapulces dalībniekiem, kas ievēlēts no studējošo vidus, pāriet citā personāla kategorijā, piemēram, vairs nav studējošais, bet kļūst par vispārējā personāla pārstāvi, ir izjaukts gan Augstskolu likuma 13.panta trešajā daļā, gan Latvijas Universitātes Satversmes 5.4.apakšpunktā noteiktais līdzsvars starp dažādām personāla grupām Satversmes sapulcē. Tādējādi arī Satversmes sapulces nolikuma 4.punkta mērķis ir vērsts uz Augstskolu likumā un Latvijas Universitātes Satversmē noteiktās proporcijas saglabāšanu starp dažādām personāla grupām.

Tiesību normās noteiktais līdzsvars starp dažādām personāla grupām varētu tikt izjaukts arī tad, ja kāds, kurš ieguvis Satversmes sapulces dalībnieka mandātu, no šī mandāta atsakās un to neizmanto. Latvijas Universitātes iekšējos normatīvajos tiesību aktos esošā nepilnība, kas neliedz Satversmes sapulces dalībniekam nolikt mandātu, bet vienlaikus neparedz šī mandāta piešķiršanu citai personai, pieļauj normatīvā akta plānam pretēju situāciju. Tādējādi tā ir vērtējama kā normatīvā akta robs, kas ir priekšnoteikums tiesību tālākveidošanas piemērošanai.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 17.panta otro daļu, ja iestāde vai tiesa konstatē tiesību sistēmā nepilnību, tā var šo nepilnību novērst, arī lietojot analogijas metodi, tas ir, sistēmiski analizējot līdzīgu gadījumu tiesisko regulējumu un šīs analīzes rezultātā konstatētos tiesību principus piemērojot konkrētajā gadījumā.

Satversmes sapulces nolikuma 4.punktā noteikts, ka mandātu zaudējušās personas vietā Satversmes sapulces dalībnieka mandāts tiek izsniegts tās pašas personāla grupas pārstāvim, kurš attiecīgajā personāla grupā ieguvis visvairāk balsu aiz sākotnēji ievēlētās personas. Normā ietvertais princips sasniedz tiesību normās noteikto mērķi, tādējādi atbilstoši analogijas metodei tas būtu piemērojams arī gadījumos, kad Satversmes sapulces dalībnieks ir atteicies no tam piešķirtā mandāta.

Ņemot vērā minēto, ir pieļaujams, ka ievēlētā Satversmes sapulces dalībnieka mandāts, ja dalībnieks no tā attiecies, tiek nodots nākamajai ievēlētajai personai, kura saskaņā ar vēlēšanu protokolu attiecīgajā personāla grupā ieguvusi visvairāk balsu aiz ievēlētās personas.

[13] Pārsūdzētais rīkojums tiek pamatots arī ar Augstskolu likuma 13.panta pirmās daļas 2.punkta, 26.panta pirmās daļas 3.punkta, 50.panta pirmās daļas 7.punkta un Latvijas Universitātes Satversmes 4.28. un 5.4.apakšpunkta pārkāpumiem. Ministru kabineta ieskatā šie pārkāpumi ir izpaudušies tādējādi, ka Latvijas Universitātes aģentūrās (“Latvijas Universitātes Medicīnas koledža” un “Latvijas Universitātes P.Stradiņa medicīnas koledža”) studējošajiem nav nodrošinātas minētajās normās noteiktās tiesības piedalīties Satversmes sapulces darbā.

Saskaņā ar Augstskolu likuma 13.panta pirmās daļas 2.punktu Satversmes sapulci ievēlē arī no studējošajiem. Vienlaikus atbilstoši likuma 26.panta pirmās daļas 3.punktam studējošie ir arī daļa no augstskolas personāla. Savukārt saskaņā ar likuma 50.panta pirmās daļas 7.punktu studējošajiem ir tiesības vēlēties un tikt ievēlētiem studējošo pašpārvaldē, kā arī līdzdarboties augstskolas visu līmeņu pašpārvaldes institūcijās.

Atbilstoši minētajām Augstskolu likuma normām studējošajiem ir tiesības līdzdarboties augstskolas visu līmeņu pašpārvaldes institūcijās, tostarp arī Satversmes sapulces darbā. Pēc būtības analogiskas tiesības studējošajiem ir noteiktas arī jau minētajās Latvijas Universitātes Satversmes normās (4.28. un 5.4.apakšpunkts).

Tādējādi, lai pārliecinātos, vai Latvijas Universitātes aģentūrās (koledžās) studējošajiem ir jānodrošina tiesības piedalīties visu līmeņu Latvijas Universitātes pašpārvaldes institūciju (tostarp Satversmes sapulces) darbā, tiesību normu interpretācijas ceļā ir noskaidrojams, vai šādas koledžās studējošo tiesības izriet no Augstskolu likuma 50.panta pirmās daļas.

Augstskolu likuma 44.pantā ir skaidrots gan augstskolā, gan koledžā studējošā jēdziens. Savukārt Augstskolu likuma 50.pantā likumdevējs ir uzskaitījis studējošo tiesības, īpaši nenodalot augstskolās un koledžās studējošos, tādējādi atbilstoši gramatiskajai interpretācijas metodei būtu secināms, ka arī koledžā studējošajam ir visas 50.panta pirmajā daļā ietvertās tiesības, tostarp tiesības līdzdarboties augstskolas visu līmeņu pašpārvaldes institūcijās.

Tiesa piekrīt, ka Augstskolu likuma 50.pantā ietvertās tiesības attiecas arī uz koledžās studējošajiem. Arī koledžās studējošajiem būtu jānodrošina Augstskolu likuma 50.panta pirmajā daļā minētās tiesības iegūt izglītību, izmantot telpas, saņemt informāciju, līdzdarboties pašpārvaldes institūcijās utt. Tomēr, interpretējot Augstskolu likuma 50.panta pirmajā daļā ietvertās normas, ir jāpatur prātā, ka likuma regulējums ir attiecināms ne tikai uz tādām koledžām, kuras ir augstskolu aģentūras, bet arī uz tādām koledžām, kurām ar konkrētām augstskolām institucionāli nav nekādas saistības. Ar augstskolām nesaistītu koledžu studējošajiem noteiktās tiesības izmantot augstskolas telpas (50.panta pirmās daļas 2.punkts) un līdzdarboties augstskolas visu līmeņu pašpārvaldes institūcijās (50.panta pirmās

daļas 7.punkts) norāda, ka Augstskolu likuma 50.panta pirmajā daļā ietvertās tiesību normas nevar piemērot tikai gramatiski.

Minētās tiesības Augstskolu likumā tika ietvertas jau ar likuma spēkā stāšanās brīdi, proti, pirms 2006.gada 2.marta grozījumiem. Līdz minētajiem grozījumiem likumā vispār nebija ietverts regulējums, kas attiecināms uz koledžām, izņemot likuma 25.pantā ietverto norādi uz augstskolu tiesībām izveidot koledžas kā savas struktūrvienības.

Tādējādi ir loģisks izskaidrojums, kādēļ likuma 50.panta pirmajā daļā ietvertās tiesības tika tieši saistītas ar augstskolu, proti, ar augstskolas telpu izmantošanu, ar augstskolas iekārtu izmantošanu un ar tiesībām līdzdarboties tieši augstskolas visu līmeņu pašpārvaldes institūcijās.

Ar 2006.gada 2.marta grozījumiem Augstskolu likumā normatīvais akts tika papildināts ar regulējumu par koledžām, taču Augstskolu likuma 50.pantā ietvertās tiesību normas netika precizētas. Tādējādi arī spēkā esošā Augstskolu likuma 50.panta pirmās daļas redakcija nenosaka koledžās studējošo tiesības līdzdarboties koledžas pašpārvaldes institūcijās, bet nosaka studējošo tiesības līdzdarboties augstskolas pašpārvaldes institūcijās.

Atbilstoši likuma redakcijai, kāda tā bija pirms 2006.gada 2.marta grozījumiem, ir secināms, ka normas mērķis ir bijis noteikt studējošā tiesības līdzdarboties tieši tās iestādes pašpārvaldes institūcijās, kurā konkrētais studējošais studē. Tādējādi atbilstoši šīs normas mērķim ir secināms, ka koledžās studējošajiem ir atzīstamas Augstskolu likuma 50.panta pirmās daļas 7.punktā noteiktās tiesības līdzdarboties tieši koledžas visu līmeņu pašpārvaldes institūcijās.

Augstskolas dibinātās iestādes, komercsabiedrības, biedrības un nodibinājumi ir nošķirami no pašas augstskolas. Atbilstoši Augstskolu likuma 20. un 21.pantam koledža nav augstskolas struktūrvienība, bet gan iestāde ar savu personālu, savu institucionālo uzbūvi, tostarp ar savu studējošo pašpārvaldi, kurai koledžas nolikumā noteiktajā kārtībā ir tiesības piedalīties arī koledžas lēmumu pieņemšanā.

Tiesa nekonstatē ne Augstskolu likuma, ne Latvijas Universitātes Satversmes normas, kuras noteiktu Latvijas Universitātes Rīgas Medicīnas koledžā un Latvijas Universitātes P.Stradiņa medicīnas koledžā studējošo tiesības līdzdarboties arī Latvijas Universitātes pašpārvaldes institūcijās. Arī Latvijas Universitātē studējošajiem atbilstoši Augstskolu likumam nav noteiktas tiesības piedalīties vēl citu iestāžu (Latvijas Universitātes koledžu) pašpārvaldes institūcijās.

No Latvijas Universitātes Satversmes 4.3.apakšpunkta izriet, ka Latvijas Universitātes personāls no Latvijas Universitātes dibināto koledžu personāla tiek nošķirts. Saskaņā ar Latvijas Universitātes Satversmes 4.3.apakšpunkta pirmo teikumu tiesības vēlēt pašpārvaldi un tikt vēlētiem koleģiālās pašpārvaldes institūcijās ir Latvijas Universitātes personāla locekļiem. Bet saskaņā ar minētā punkta trešo teikumu Latvijas Universitātes aģentūru un iestāžu personāla daļību Latvijas Universitātes pašpārvaldes institūciju vēlēšanās un darbā nosaka Latvijas Universitātes Senāts un starp Latvijas Universitāti un attiecīgo iestādi vai aģentūru noslēgtais līgums. Tādējādi atbilstoši Latvijas Universitātes Satversmei ar Latvijas Universitātes personālu nav saprotams arī Latvijas Universitātes aģentūru personāls, un tā

tiesības piedalīties Latvijas Universitātes pašpārvaldes darbā var tikt noteiktas tikai īpašā kārtībā.

Ņemot vērā, ka pārsūdzētajā rīkojumā nav atsauces uz dokumentiem, kuros būtu īpaši noteiktas Latvijas Universitātes aģentūrās studējošo tiesības līdzdarboties Latvijas Universitātes pašpārvaldes darbā, nav saskatāmi Augstskolu likuma un Latvijas Universitātes Satversmes normu pārkāpumi apstākļi, ka Latvijas Universitātes aģentūrās (koledžās) studējošajiem nav bijusi iespēja piedalīties Satversmes sapulces darbā.

[14] Pārsūdzētais rīkojums tiek pamatots arī ar Latvijas Universitātes Satversmes 5.5.apakšpunktā ietvertās normas pārkāpumu, jo Ministru kabineta ieskatā šī norma liedza rektoram tiesības sasaukt Satversmes sapulces 2019.gada 6.jūnija ārkārtas sēdi.

Saskaņā ar Latvijas Universitātes Satversmes 5.5.apakšpunkta pirmo teikumu Satversmes sapulci sasauc Senāts ne retāk kā reizi divos gados. Bet saskaņā ar minētā punkta otro teikumu Satversmes sapulces ārkārtas sēdes sasauc, ja to pieprasa Senāts, rektors, Studentu padome, viena trešdaļa Satversmes sapulces dalībnieku vai Padomnieku konvents.

Izvērtējot minētās tiesību normas, pārsūdzētajā rīkojumā ir secināts, ka Satversmes sapulci varēja sasaukt Satversmes sapulces priekšsēdētājs, bet rektors varēja tikai pieprasīt šādas sapulces sasaukšanu Senātam. Lai gan Augstskolu likuma 13.panta sestajā daļā rektora tiesības sasaukt Satversmes sapulci ir tieši noteiktas normā, pārsūdzētajā rīkojumā tiek norādīts, ka šī Augstskolu likuma norma saskaņā ar Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta sesto daļu nav piemērojama, jo Latvijas Universitātes Satversmes norma, kura nosaka pretējo, ir jaunāka un speciālā norma attiecībā pret Augstskolu likuma 13.panta sesto daļu.

Tiesa nepiekrīt pārsūdzētajā rīkojumā izdarītajiem secinājumiem par rektora tiesību sasaukt Satversmes sapulces sēdi neesību. Saskaņā ar Augstskolu likuma 13.panta sesto daļu rektors var sasaukt Satversmes sapulces sēdi, turklāt Latvijas Universitātes Satversmes 5.5.apakšpunktā nav tieši noteikts, ka rektoram šādu tiesību nebūtu.

Saskaņā ar Latvijas Universitātes Satversmes 5.5.apakšpunkta 1.teikumu Satversmes sapulci sasauc Senāts ne retāk kā reizi divos gados. Savukārt saskaņā ar minētā punkta 3.teikumu priekšlikumus par jautājumiem, kas izskatāmi Satversmes sapulces sēdē, tiesīgs iesniegt Senāts, citas institūcijas un personas, kurām ir tiesības sasaukt ārkārtas sēdes, kā arī viena desmitdaļa no Satversmes sapulces dalībnieku kopskaita. Tādējādi secināms, ka Satversmes sapulces kārtējo sēdi sasauc Senāts, bet saskaņā ar Latvijas Universitātes Satversmes 5.5.apakšpunkta trešo teikumu institūcijas un personas, kuras var sasaukt ārkārtas sēdi, ir vairākas.

Ņemot vērā minēto, tiesa pirmšķietami nekonstatē pretrunu jeb kolīziju starp Augstskolu likuma 13.panta sesto daļu un Latvijas Universitātes Satversmes 5.5.apakšpunktu. Rektora tiesības sasaukt Satversmes sapulces ārkārtas sēdi Augstskolu likumā ir noteiktas, un Latvijas Universitātes Satversmē šīs tiesības nav ierobežotas, līdz ar to tiesa pirmšķietami nekonstatē pārkāpumu apstākļi, ka 2019.gada 6.jūnija Satversmes sapulces ārkārtas sēdi sasauca rektors.

Izvērtējot pārsūdzētajā rīkojumā ietverto argumentāciju, tiesa nekonstatē arī pamatojumu rīkojumā izdarītajam secinājumam, ka Satversmes sapulces ārkārtas sēde bija jāsasauca tieši Satversmes sapulces priekšsēdētājam.

[15] Pārsūdzētais rīkojums tiek pamatots arī ar Satversmes sapulces nolikuma 6. un 7.punktā noteiktā termiņa pārkāpumu, sasaucot Satversmes sapulces 2019.gada 6.jūnija sēdi, jo neesot ievērots starp Satversmes sapulces sasaukšanu un norisi (sēdes dienu) noteiktais vismaz divu nedēļu termiņš.

Saskaņā ar Satversmes sapulces nolikuma 6.punktu priekšlikumus par jautājumiem, kas izskatāmi Satversmes sapulcē, iesniedz Senāta sekretariātā ne vēlāk kā divas nedēļas pirms Satversmes sapulces sēdes. Savukārt atbilstoši nolikuma 7.punktam apspriešanai paredzētie jautājumi jāizziņo un lēmumu projekti, un citi materiāli Satversmes sapulces dalībniekiem jāizsniedz ne vēlāk kā vienu nedēļu pirms Satversmes sapulces sēdes.

Nedz minētā nolikuma 6.punktā, nedz nolikuma 7.punktā nav noteikts termiņš Satversmes sapulces izziņošanai jeb noteikts termiņš starp sapulces izziņošanu un norisi, tādējādi tiesa kā nepamatotu vērtē pārsūdzētajā rīkojumā ietverto norādi par Satversmes sapulces nolikuma 6. un 7.punkta pārkāpumu.

Satversmes sapulces nolikuma 6.punktā divu nedēļu termiņš ir noteikts priekšlikumu iesniegšanai par jautājumiem, kas izskatāmi Satversmes sapulcē, nevis termiņš Satversmes sapulces sēdes izziņošanai. Termiņš Satversmes sapulces sēdes izziņošanai ir noteikts tikai Satversmes sapulces nolikuma 5.punkta pēdējā teikumā, kurā ir noteikts, ka kārtējās sēdes laiku izziņo ne vēlāk kā mēnesi pirms tās sasaukšanas.

Ņemot vērā, ka Satversmes sapulces nolikuma 5.punktā ir noteikts termiņš tikai kārtējās sēdes izziņošanai, bet termiņš ārkārtas sēdes izziņošanai nav noteikts nedz Satversmes sapulces nolikumā, nedz citos iekšējos vai ārējos normatīvajos tiesību aktos, ir secināms, ka Satversmes sapulces ārkārtas sēdes izziņošanai nav konkrēti noteikts termiņš.

Šāda regulējuma trūkums varētu būt skaidrojams ar ārkārtas sēžu būtību, proti, ar nepieciešamību rīkot ārkārtas sēdes tādu steidzamu uzdevumu izpildei, kuru atlikšana līdz kārtējai Satversmes sapulces sēdei nav iespējama. Ņemot vērā minēto, arī nolikuma 6.punktā noteiktais divu nedēļu termiņš nevis sapulces izziņošanai, bet priekšlikumu iesniegšanai par Satversmes sapulcē izskatāmajiem jautājumiem un nolikuma 7.punktā noteiktais nedēļas termiņš būtu piemērojams tieši attiecībā uz kārtējām Satversmes sapulces sēdēm.

[16] Pārsūdzētais rīkojums ir pamatots arī ar Satversmes sapulces nolikuma 11.punkta un Balsošanas procedūras vēlēšanām Latvijas Universitātes rektora amatā 13. un 14.punkta pārkāpumu, jo Satversmes sapulce ar balsu vairākumu nav apstiprinājusi 2019.gada 24.maija Satversmes sapulces Balsu skaitīšanas komisijas protokolu par vēlēšanu rezultātiem un tādējādi 2019.gada 6.jūnija Satversmes sapulces sēdē nav bijis pamata rīkot rektora vēlēšanu otro kārtu.

Saskaņā ar Satversmes sapulces nolikuma 11.punktu Satversmes sapulces lēmumus parasti pieņem ar klātesošo sēdes dalībnieku balsu vairākumu (pat ja nav kvoruma). Savukārt Balsošanas procedūras vēlēšanām Latvijas Universitātes rektora amatā 13.punkts noteic, ka

Balsu skaitīšanas komisija apkopo vēlēšanu datus, ieraksta tos protokolā par katru rektora amata pretendentu, konstatē vēlēšanu rezultātus, paraksta protokolu un ziņo Satversmes sapulcei. Turklāt atbilstoši minētās procedūras 14.punktam Balsu skaitīšanas komisijas protokolu par vēlēšanu rezultātiem Satversmes sapulce apstiprina, atklāti balsojot, ar vienkāršu klātesošo Satversmes sapulces dalībnieku balsu vairākumu.

Iepazīstoties ar 2019.gada 24.maija Satversmes sapulces sēdes protokolu, ir secināms, ka Satversmes sapulce nav balsojusi par Balsu skaitīšanas komisijas protokola apstiprināšanu, līdz ar to vēlēšanu norisē pirmšķietami ir konstatējams Balsošanas procedūras vēlēšanām Latvijas Universitātes rektora amatā 14.punkta pārkāpums.

Vienlaikus pārspīlēts ir pārsūdzētajā rīkojumā ietvertais secinājums, ka iepriekš minētā pārkāpuma dēļ 2019.gada 24.maija vēlēšanās notikušo rektora vēlēšanu pirmo kārtu nevar uzskatīt par notikušu.

Atbilstoši lietā esošajiem pierādījumiem 2019.gada 24.maijā notika Satversmes sapulces sēde un tajā notika balsojums par rektora amata pretendentiem, no kuriem neviens neieguva vairāk par pusi no tā Satversmes sapulces dalībnieku skaita, kas piedalījušies vēlēšanās. Minētie fakti nav apšaubīti arī pārsūdzētajā rīkojumā.

Saskaņā ar jau minētās procedūras 10.punktu, ja vēlēšanās uz rektora amatu piedalās divi pretendenti un neviens no viņiem nav ieguvis 8.punktā noteikto balsu skaitu, notiek vēlēšanu otrā kārtā, kurā piedalās viens pretendents, kurš ieguvis visvairāk balsu. Ņemot vērā, ka bija iestājušies visi minētās procedūras 10.punktā ietvertie priekšnoteikumi, proti, vēlēšanās bija piedalījušies divi pretendenti un neviens nebija saņēmis nepieciešamo balsu skaitu, bija pamats rīkot vēlēšanu otro kārtu.

Lēmumu par rektora vēlēšanu otrās kārtas rīkošanu Satversmes sapulce ar klātesošo sēdes dalībnieku balsu vairākumu atbalstīja 2019.gada 6.jūnijā, balsojot par Satversmes sapulces reglamentu un iekļaujot tajā punktu "Aizklāts balsojums ar balsošanas zīmēm par /pers.A/ ievēlēšanu rektora amatā". Nosakot rektora vēlēšanu otro kārtu, kurā balsošana notiek tikai par vienu rektora amata pretendentu, Satversmes sapulce faktiski ir apstiprinājusi rektora vēlēšanu pirmo kārtu un tās rezultātus. Tādējādi pirmšķietami ir secināms, ka konstatētais pārkāpums ir nebūtisks un pēc būtības nav ietekmējis rektora vēlēšanu procesu.

[17] Ņemot vērā, ka Augstskolu likuma 17.panta piektā daļa arī rektora ievēlēšanas procesā pieļautu pārkāpumu gadījumā paredz satura izvēles administratīvā akta izdošanu, proti, par ievēlētā rektora apstiprināšanu vai neapstiprināšanu, izvērtējot pārsūdzētā rīkojuma tiesiskumu, ir pārbaudāmi arī iestādes izdarītie lietderības apsvērumi konkrēta satura administratīvā akta izdošanai.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajai daļai, apsverot administratīvā akta satura lietderību, iestādei ir jālemj par administratīvā akta nepieciešamību, lai sasniegtu leģitīmu mērķi, par administratīvā akta piemērotību šī mērķa sasniegšanai, par to, vai šo mērķi nevar sasniegt ar līdzekļiem, kuri mazāk ierobežo procesa dalībnieku tiesības un par administratīvā akta atbilstību, salīdzinot privātpersonas tiesību aizskārumu un sabiedrības interešu ieguvumu.

Ministru kabinets izvēli par pieteicējam nelabvēlīga administratīvā akta izdošanu ir izdarījis, ņemot vērā pārkāpumus, kuri atbilstoši šajā lēmumā minētajiem apsvērumiem pirmšķietami nav konstatējami vai kuriem nav tiesiskas nozīmes, jo tie nav tieši saistīti ar rektora ievēlēšanu vai ir nebūtiski. Tādējādi pirmšķietami ir konstatējams, ka Ministru kabinets tam piešķirto rīcības brīvību administratīvā akta satura izvēlē ir izmantojis nepareizi.

Ņemot vērā tiesas vērtējumu par pārsūdzētajā rīkojumā norādītajiem pārkāpumiem rektora vēlēšanu procesā un tādējādi pieļautajām nepilnībām rīcības brīvības izmantošanā, pirmšķietami ir konstatējams pārsūdzētā rīkojuma prettiesiskums.

[18] Rezumējot visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais rīkojums ir pirmšķietami prettiesisks un tā darbība varētu radīt būtisku kaitējumu, kura novēršana būtu ievērojami apgrūtināta vai neiespējama. Tādēļ pastāv pamats pagaidu aizsardzības piemērošanai – pārsūdzētā rīkojuma darbības apturēšanai.

Tiesa vērš lietas dalībnieku uzmanību uz to, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 185. panta piekto daļu tiesas lēmums par administratīvā akta darbības apturēšanu stājas spēkā nekavējoties.

Papildus tiesa norāda, ka jautājums par administratīvā akta darbības apturēšanu tika vērtēts saīsinātā laika posmā, pamatojoties uz tiem administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumiem un iesniegtajiem pierādījumiem, kurus objektīvi šajā laikā bija iespējams iegūt. Tādējādi pieļaujams, ka, izskatot lietu pēc būtības, tiesas spriedumā iekļautā motivācija var atšķirties no šajā lēmumā norādītās.

[19] Saskaņā ar Augstskolu likuma 17.panta ceturto daļu līdz jaunievēlētā rektora apstiprināšanai Ministru kabinetā rektora pienākumus pilda iepriekšējais rektors. Savukārt saskaņā ar minētā panta piekto daļu, ja rektors netiek apstiprināts, līdz atkārtotajās vēlēšanās ievēlēta rektora apstiprināšanai Ministru kabinets ieceļ augstskolas dibinātāja izvirzītu rektora vietas izpildītāju.

Tādējādi ar pārsūdzētā rīkojuma spēkā stāšanos pieteicējs /pers.A/ zaudēja rektora pienākumu izpildītāja statusu un to ieguva ieceltais rektora vietas izpildītājs /pers.C/. Apturot pārsūdzētā rīkojuma darbību, tiek apturētas visas ar pārsūdzēto rīkojumu radītās tiesiskās sekas, tādējādi ieceltais rektora vietas izpildītājs /pers.C/ līdz ar lēmuma par pārsūdzētā rīkojuma darbības apturēšanu spēkā stāšanos zaudē rektora vietas izpildītāja statusu un par rektora pienākumu izpildītāju ir atzīstams pieteicējs.

Turklāt, apturot pārsūdzētā rīkojuma darbību, ir zudis arī tiesiskais pamats Augstskolu likuma 17.panta piektajā daļā noteiktajam Latvijas Universitātes pienākumam divu mēnešu laikā atkārtoti organizēt rektora vēlēšanas.

[20] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 129.¹panta pirmās daļas 1.punktam drošības naudu atmaksā pilnīgi, ja lūgumu par pagaidu aizsardzību apmierina pilnībā vai daļā.

Tiesa konstatē, ka par pagaidu aizsardzības lūgumu pieteicējs samaksājis drošības naudu 15 euro (*lietas 1.sējuma 40.lapa*).

Tā kā tiesa pieteicēja pagaidu aizsardzības lūgumu ar šo lēmumu apmierina, pieteicējam ir atmaksājama samaksātā drošības nauda 15 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.¹panta pirmās daļas 1.punktu, 185.panta piekto un sesto daļu, 185.¹panta pirmo un otro daļu, 316.panta pirmo daļu un 317.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nolēma

Apmierināt pieteicēja /pers.A/ lūgumu un apturēt Ministru kabineta 2019.gada 29.augusta rīkojuma Nr.419 "Par Latvijas Universitātes rektoru" darbību.

Atmaksāt /pers.A/ par lūgumu par pagaidu aizsardzību samaksāto drošības naudu 15 *euro*.

Lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 14 dienu laikā no tā pieņemšanas dienas, iesniedzot blakus sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese	(paraksts)	I.Dambe
Tiesnese	(paraksts)	I.Freimane
Tiesnesis	(paraksts)	A.Dreimanis

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas tiesnese
Rīgā 2019. gada 30. septembrī

I. Dambe

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu, kas satur laika zīmogu.